

MEŽNARJEVA HIŠA

**Mesto št. 17 (danes Gradiška pot št. 3)
Domači hišni imeni: BAVANT in MEŽNAR**

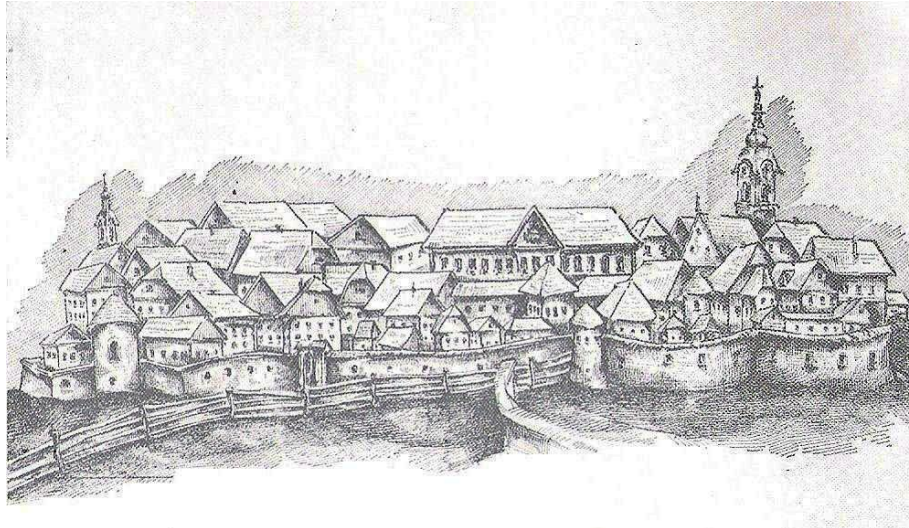
Mežnarjeva hiša v baroku

Vir: Radovljica – naše staro mesto skozi stoletja (zgibanka MRO)

Sredi 18. stoletja je bil lastnik hiše ključavničar Jožef Pretner. Rojen je bil leta 1700 radovljiškemu krojaču Janezu Pretnerju. Pri dvajsetih letih se je v Radovljici poročil z Uršulo Globočnik iz Mošenj. Žena mu je rodila dva sinova in hčer. Sinova Andrej, rojen leta 1721, in Janez, rojen leta 1724, sta bila duhovnika. Andrej je umrl v domači hiši leta 1772. Hči Marija Elizabeta je leta 1754 v Radovljici postala žena fužinarja Janeza Kordeža iz Kamne Gorice. Žena Uršula je umrla leta 1751, stara 65 let. Vdovec se je tri leta kasneje poročil z meščanko Heleno Janc in z njo imel še sina in dve hčeri. Umrl je leta 1768, star 68 let. Druga žena Helena ga je preživela za 14 let. Umrla je leta 1782 v Mestu št. 46 (danes Linhartov trg št. 12) pri sestri Uršuli, poročeni Pretner.

V franciscejskem zemljiškem katastru iz leta 1826 je kot lastnik hiše mesto št. 17 vpisan krznar Valentin Urevc, ki je v tej hiši živel z ženo Elizabeto, roj. Varl, in s štirimi otroci od leta 1794 dalje.

Vir: Radovljiške družine v 18. stoletju (avtorica Nadja Gartner-Lenac, MRO)

Radovljica, ok. 1750

Vir: Bilten Almire (slikar Marko Layer)

Op.: Mežnarjeva hiša je na skrajni levi.

Konec 18. stoletja je postal lastnik hiše krznar Valentin Urevc. Leta 1791 se je v Radovljici poročil z 32-letno domačinko Elizabeto Varl. Zakoncema so se rodile tri hčere in dva sinova. Žena Elizabeta je umrla leta 1831, stara 72 let. Gospodar Valentin je umrl sedem let za njo, star 74 let. Mlajši sin Janez, rojen leta 1802, je bil duhovnik. Duhovniško službo je opravljal v Škofji Loki kot uršulinski spovednik. Umrl je leta 1892 v domači hiši, star 89 let.

Hišo in krznarsko obrt je nasledil starejši sin Valentin, rojen leta 1800, ki je opravljal tudi službo cerkovnika. Pri 24 letih se je v Lescah poročil s tri leta mlajšo Marjeto Jenko, ki mu je rodila petnajst otrok: devet sinov in šest hčera. Kar deset otrok je umrlo v zgodnji mladosti. Žena Marjeta je umrla leta 1877 v starosti 74 let, gospodar Valentin pa le leto dni za njo, star 78 let.

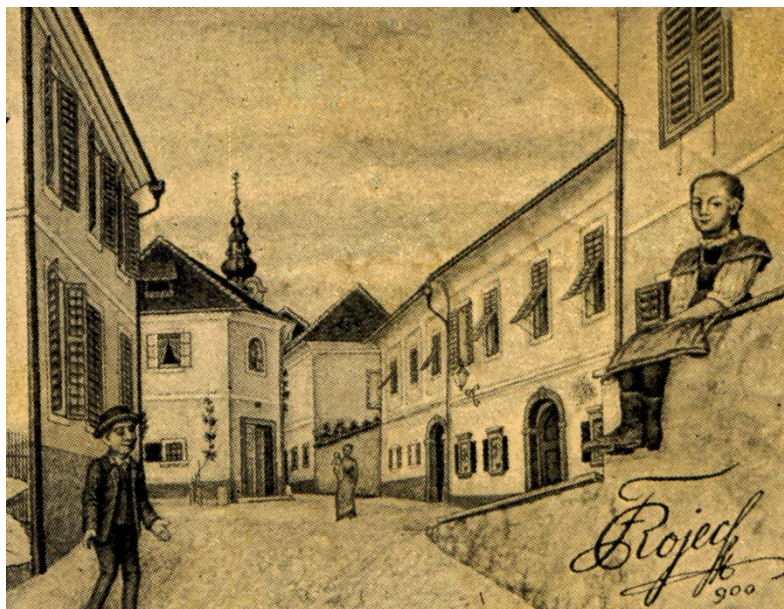
Hišo in cerkovniško službo je nasledil sin Matija, rojen leta 1841. Leta 1873 je v Radovljici vzel za ženo 31-letno Katarino Valant, rojeno v Predtrgu št. 23 (po domače Erjavc), hčer kajžarja Franca in Neže, roj. Pogačar. Zakoncema so se rodili štiri hčere in trije sinovi. Žena Katarina je umrla leta 1917, stara 75 let. Gospodar Matija je umrl devet let za njo, star 85 let.

V domači hiši si je ustvaril dom sin Alojz, rojen leta 1876. Pri 32 letih se je v Radovljici poročil s pet let mlajšo Ivano Stroj iz Dvorske vasi št. 26, hčerjo kajžarja Franca in Terezije, roj. Pohar. Žena Ivana mu je rodila dve hčeri. Gospodar Alojz je umrl leta 1918 v Mestu št. 17, star 42 let. Žena Ivana ga je preživela za 13 let. Umrla je leta 1931 v splošni bolnišnici v Ljubljani, stara 49 let.

Vir: Radovljiške družine v 19. stoletju (avtorica Nadja Gartner-Lenac, MRO)

Mežnarjeva hiša, 1893
Vir: DAR

Mežnarjeva hiša, 1900
Vir: DAR (slikar Franc Rojec)

Op.: Levo šola (Horvatova hiša), spredaj učenec in učenka.

Umrli je 12. maja v Radovljici Matija Urevc, p. d. .mežnarjev oče, v visoki starosti 85 let. Opravljal je še v kljub starosti službo cerkvenika ter je bil še do zadnjega trden; tako na primer je še prejšnji dan zjutraj vse opravil v cerkvi. Zadnji dve leti se je udeleževal obreda umivanja nog v ljubljanski stolnici; bil je med vsemi starčki najstarejši. Naj v miru počiva!

Vir: Domoljub, 20. 5. 1926

Mežnarjeva hiša in gospodarsko poslopje (hlev), 1933
Vir: DAR

Na Mežnarjevem dvorišču – mladoporočenca, 1937
Vir: DAR
Op.: Jože Humerca in Roza Urevc.

Poroka na Mežnarjevem dvorišču, 1937:

Čepi: Marjan Savnik (p. d. Sarnek).

Sedijo: Mina Urevc-Rakovec, Minka Grom, Andrej Humerca, Roza Urevc-Humerca, Jože Humerca (mladoporočenca), Marija Urevc p. d. Mežnarjeva, Katrinek???, Franca Urevc.

Stojijo: ____ Grom, Ivana Urevc-Lavrenčak, Jože Pezdič, Ana Urevc, Janko Humerca, Ančka Humerca, Metod Lavrenčak, Lojze Urevc, Franc Urevc, Angela Štantar (kuharica).

Stojijo (zadaj): Ema Maček, oče od Marjana Savnika (p. d. Sarnek), Francka Kogovšek-Lavrenčak, Lojz Marinček, Poldka Urevc, Ciril Lavrenčak, Nada Sarnek, neznana, neznana.

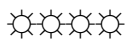
Vir: DAR, prepoznavna Boštjan Lavrenčak, Jože Humerca in Janez Rovanišek

Mežnarjeva hiša iz letala, 1964
Vir: DAR (Goriana – foto Miran Kambič)
Od leve: Burcel (podrto), Varl, Mežnar, Mulej in župniški vrt.

Mežnarjeva hiša, ok. 1970
Vir: arhiv Boštjan Lavrenčak
Op.: Pred hišo sedi Mežnarjev Lojz (brez ene noge).

Snemanje filma Lucija

Leta 1965 mežnarjeva hiša postane del filmske scene. Interier hiše je preurejen v rudarsko menzo-gostilno, nad portal hiše pa so obesili tablo.

Film Lucija, 1965

Vir: DAR

Op.: Scenski rekvizit (tabla na Mežnarjevi hiši) govori o rudarski menzi.

Film Lucija, 1965

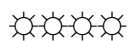
Vir: DAR (posneto s TV)

Op.: Na oknu je radovljiški filmski igralec Miran Kenda (levo).

Lucija je slovenski črno-beli romantično-dramski film iz leta 1965 v režiji Franceta Kosmača, po povesti *Strici* Frana Saleškega Finžgarja. Film prikazuje dninarko Lucijo, ki služi na bogati kmetiji Podlogarjevih.

V vlogi Lucije je igrala Alenka Vipotnik. Igrale so še Angelca Hlebce, Mila Kačič, Vida Juvan ... in igralci Bert Sotlar, Rudi Kosmač, Kristjan Muck, Franc Presetnik, Jože Zupan, Janez Rohaček ... in seveda domačin Miran Kenda.

Vir: Wikipedija.org

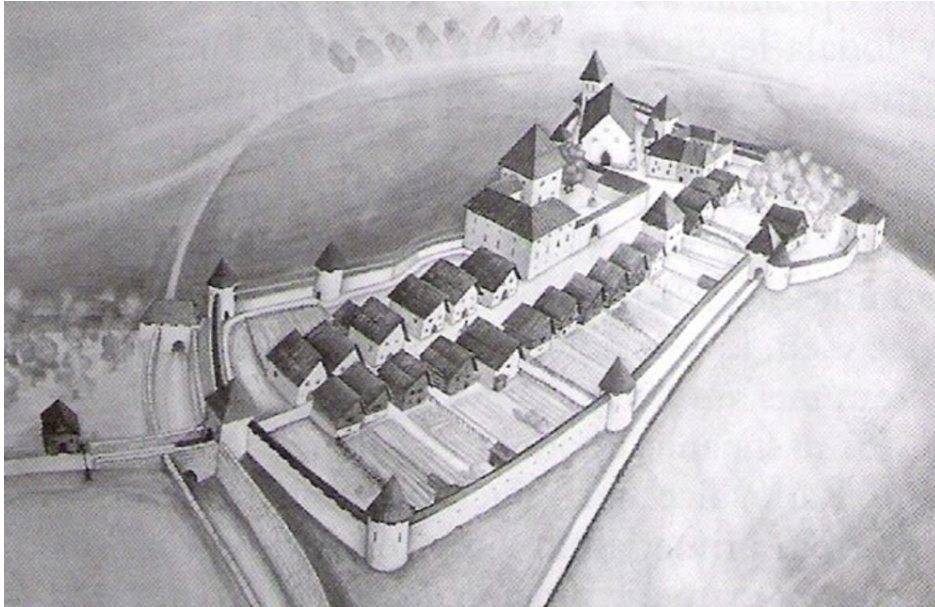
Mežnarjeva hiša, ok. 1980
Vir: foto Adi Fink

Gasa z Mežnarjevo hišo, 1986
Vir: DAR (arhiv družine Rakovec)

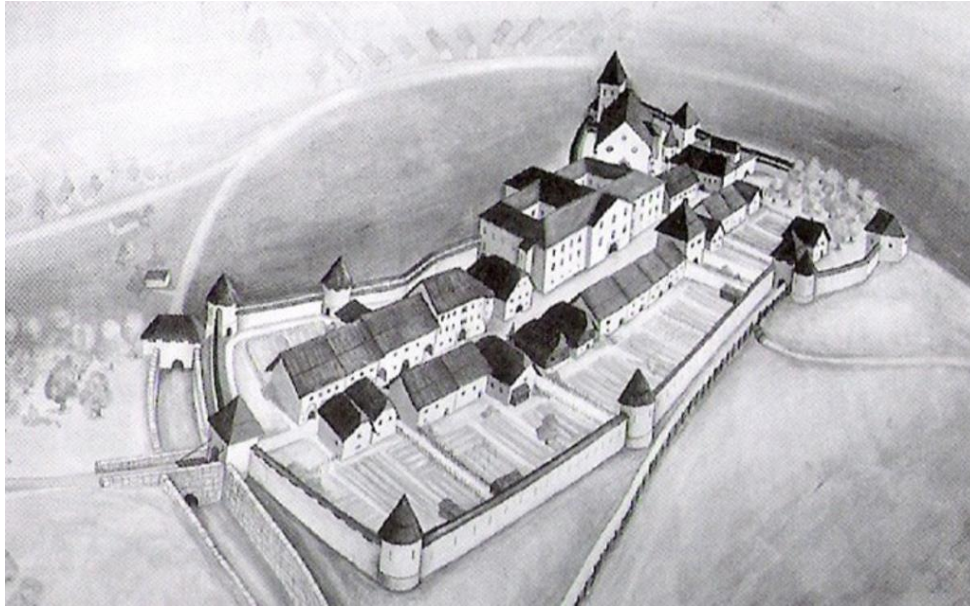

Gotika; obdobje druge polovice 12. st. do 16. st. // Gotika v Sloveniji: samostan v Kostanjevici na Krki, cerkev sv. Trojice v Pleterju, Ptujška gora, Crngrob, Mestni trg v Kopru, Benečanka v Piranu. // [Cene Avguština je v knjižici »Radovljica« napisal, da je Benedičičeva hiša po številnih ohranjenih arhitekturnih detajlih lep primer poznogotske meščanske hiše.](#)

Radovljica – mesto, ok. 1500
(čas med pozno gotiko in renesanso)
Vir: Kronika št. 56 (MRO)

Renesansa; začetki okoli l. 1300 do 16. st. // Spomeniki v Sloveniji: Lutrova klet v Sevnici, dvorec Betnava, gradova v Žužemberku in na Turjaku, graščina Brdo pri Lukovici, Krumperk, Olimje, Celjska grofija, [Šivčeva hiša v Radovljici](#). // [Glede na letnico \(1495\) sem spada tudi cerkev Sv. Petra v Radovljici. V radovljiški graščini je ohranjen renesančni sgrafito na notranji fasadi, prav tako renesančne freske v dvorani.](#)

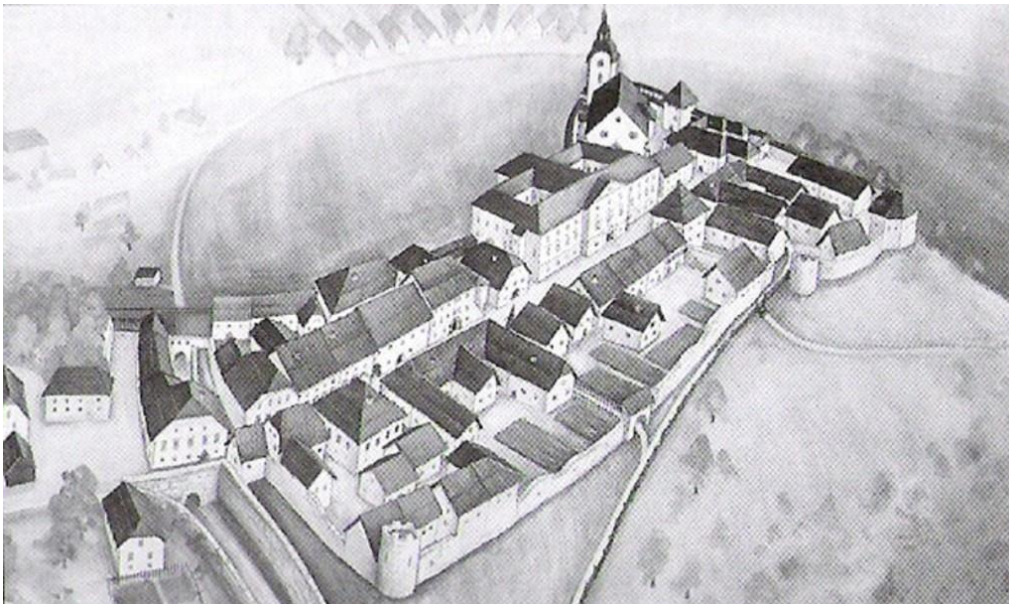

Radovljica v renesansi, 16. in 17. stoletje

Vir: Kronika št. 56 (MRO)

Op.: Snovalci risb Radovljice v projektu *Radovljica, naše mesto skozi stoletja*, so renesanso označili za 16. In 17. stoletje. // Pri nas je pač potrebno upoštevati »časovni zamik«.

Barok; 17. in 18. st. (v Rimu že v 16.st., drugod pa nekje okrog leta 1600, trajal pa nekje do leta 1750). // Barok v Sloveniji: številne cerkve in stara Ljubljana, Robbov vodnjak in magistrat, дворец Dornava, cerkev sv. Roka v Šmarju pri Jelšah, številni oltarji... // [baročna fasada \(s štukaturami\) radovljiške graščine,](#)

Radovljica v baroku

Vir: Kronika št. 56 (MRO)

Op.: Snovalci risb Radovljice v projektu *Radovljica, naše mesto skozi stoletja*, baroka niso časovno opredelili. // Ker pa naslednja risba predstavlja Radovljico po požaru (torej leta 1835)

Romantika; konec 18. do konca 19. st. // V Sloveniji v tem obdobju nastane: Opera in Narodni muzej v Ljubljani.

Viri: studentski.net (Gradivo: Zgodovinska obdobja v umetnosti), Radovljica – naše staro mesto skozi stoletja (MRO; avtorica risb Andreja Peklar, avtorji teksta dr. Cene Avguštin, mag. Tita Porenta in Verena Štekar-Vidic),

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 1. 1. 2018

glavrencak@gmail.com

Dodatek: Kdaj je bila zgrajena Mežnarjeva hiša?

Radovljica v renesansi, 16. in 17. stoletje
Vir: Zgibanka ob razstavi, 2009 (MRO)

Radovljica v baročni dobi

- 1 Černetova hiša/Černe house
- 2 Lesen mostovž iz graščine v park/Wooden passage leading from the mansion to the park
- 3 Burceljnova hiša/Burcelj House
- 4 Hiše v mestnem jarku/ Houses in the town moat
- 5 Baročna kapa zvonika/TBaroque bell tower roof
- 6 Mežnarjeva hiša/ Sexton's House
- 7 Baročno pročelje graščine/Baroque Mansion facade
- 8 Katrinekova hiša/Katrinek House
- 9 Muhnikova hiša/Muhnik House
- 10 Thurnov mostovž (17. stoletje)/Thurn passage (17th century)
- 11 Linhartova hiša/Linhart house
- 12 Opuščena zgornja mestna vrata/Abandoned upper town gate
- 13 Trgec med Savnikovo, Dralkovo in Bogatajevo hišo /A small town square between Savnik, Dralka and Bogataj houses
- 14 Opuščena spodnja mestna vrata/Abandoned lower town gate
- 15 Mestni jarek/Town moat
- 16 Mala vratca/The little gate

Radovljica v baroku

Vir: Zgibanka ob razstavi, 2009 (MRO)